

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«Освітні, педагогічні науки (PhD)»**

**Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка**

Кваліфікація

доктор філософії з освітніх, педагогічних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

О.В. Черевко

(протокол № 10 від 25 квітня 2024 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01 серпня 2024 р.

ректор О.В. Черевко

(наказ № 92 від 25 квітня 2024 р.)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» розроблена згідно з вимогами Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019), Національного класифікатора України «Класифікатор професій ДК 003:2010», Національної рамки кваліфікацій, Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти та інших документів.

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації. Програма регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до процесу підготовки докторів філософії зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки».

Програму розроблено проектною групою у складі:

Лодатко Євген Олександрович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної роботи (наукові спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; 13.00.02 – теорія та методика навчання (математика) (011 «Освітні, педагогічні науки» за переліком 2015 р.)) – **гарант**;

члени проектної групи:

Артюшенко Андрій Олександрович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спортивних дисциплін (наукова спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (011 «Освітні, педагогічні науки» за переліком 2015 р.))

Гнезділова Кіра Миколаївна – докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри дошкільної та спеціальної освіти (наукова спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (011 «Освітні, педагогічні науки» за переліком 2015 р.));

Зорочкіна Тетяна Сергіївна – докторка педагогічних наук, професорка, зав. кафедри початкової освіти (наукова спеціальність 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки (011 «Освітні, педагогічні науки» за переліком 2015 р.));

Ніколаєску Інна Олександрівна – докторка педагогічних наук, доцентка, зав. кафедри дошкільної та спеціальної освіти (наукова спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (011 «Освітні, педагогічні науки» за переліком 2015 р.));

Шпак Валентина Павлівна – докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри початкової освіти (наукова спеціальність 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки (011 «Освітні, педагогічні науки» за переліком 2015 р.));

Дерев'янюк Денис Вячеславович – доктор філософії, старший викладач кафедри освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної роботи (наукова спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»).

Зовнішні стейкхолдери:

Черкаська медична академія (ректорка І.Я. Губенко);

Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників (ректорка Н.М. Чепурна);

Мукачівський державний університет (ректорка Т.Д. Щербан);

Ярошенко Ольга Григорівна – дійсна членкиня НАПН України, Інститут вищої освіти НАПН (від академічної спільноти);

Йилдирим Ахмет – доктор філософії (спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки), Туреччина (випускник ОНП 2021 р.).

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Гевко Ігор Васильович – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчально-методичної роботи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Коломієць Алла Миколаївна – докторка педагогічних наук, професорка, проректорка з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

1. Профіль освітньо-наукової програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Навчально-науковий інститут педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва, кафедра освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної роботи
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь, що присвоюється	Доктор філософії
Назва галузі знань	01 Освіта/Педагогіка
Назва спеціальності	011 Освітні, педагогічні науки
Офіційна назва освітньої програми	Освітні, педагогічні науки
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Кваліфікація освітня, що присвоюється	доктор філософії з освітніх, педагогічних наук
Кваліфікація(-ї) професійна(-і)	Не передбачено
Кваліфікація в дипломі	Доктор філософії з освітніх, педагогічних наук
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 45 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	Акредитується вдруге
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень.
Передумови	Наявність ступеня магістра, або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньо-наукової програми	До наступної акредитації (орієнтовно 2028 р.)
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://drive.google.com/file/d/1HOC9tUVIFOJaOJTbIX00MxQatsK8HzWz/view

2 – Мета освітньої програми	
<p>Головною метою ОНП визначено забезпечення освітньо-наукової підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів ступеня доктора філософії на основі гармонійного поєднання фундаментальності та фаховості освіти, наукових розвідок, яке передбачає комплексне формування компетентностей, необхідних для успішної педагогічної і науково-педагогічної діяльності, глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або інструментів професійної практики; самостійної науково-дослідницької, організаційно-педагогічної та практичної діяльності у закладах вищої освіти і науково-дослідних установах; підготовки і публічного захисту результатів власного дослідження, що має наукову новизну і практичне значення.</p>	
3 – Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	<p>01 Освіта / Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки Об'єкт діяльності: освітньо-наукова і педагогічна діяльність (в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, соціокультурному та інших аспектах). Цілі навчання: формування компетентностей, необхідних для інноваційної викладацької та науково-дослідницької діяльності в галузі освіти і педагогічних наук. Теоретичний зміст предметної області: історико-педагогічні терени розвитку освіти та інноваційні професійно-педагогічні знання з методології, педагогічної теорії та організаційно-педагогічних засад освітньої діяльності. Методи, методики, технології: концептуальний аналіз, оцінка і синтез нових та інноваційних ідей у галузі освіти і науково-педагогічної діяльності; загальнонаукові, педагогічні, статистичні методи дослідження, новітні педагогічні техніки і технології викладання. Інструменти й обладнання: бібліотечні ресурси та інформаційні технології, зокрема цифрові; комп'ютерна техніка і мультимедійне обладнання; мережеві системи пошуку та оброблення інформації; програмне забезпечення для підтримки дистанційних і змішаних форм освітньої діяльності; програми статистичної обробки та візуалізації даних, що дають змогу досягати цілей навчання.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітні, педагогічні науки. Наукова та професійна підготовка фахівця. Студіювання особливостей і шляхів практичної реалізації методів освітньої діяльності і педагогічних технологій у сфері формальної, неформальної та інформальної освіти (зокрема, вищої освіти, післядипломної і дистанційної освіти, самоосвіти, освіти дорослих). Науково-педагогічні розвідки у сфері освіти, організація дослідної роботи в освітній діяльності.
Особливості програми	<p><i>Освітня складова</i> програми підготовки доктора філософії реалізується упродовж трьох семестрів і містить дисципліни (обов'язкові освітні компоненти), що забезпечують загальну і фахову підготовку, а також дисципліни вільного вибору здобувача. Програма реалізується у невеликих групах дослідників і передбачає диференційований підхід до підготовки здобувачів денної та заочної форм навчання.</p>

	<p>Освітня складова програми передбачає 45 кредитів ЄКТС, з яких:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 33 кредитів (73%) для обов’язкових навчальних дисциплін загальної підготовки; – 12 кредитів (27%) для вибіркового навчальних дисциплін, які забезпечують опанування загальних та спеціальних (професійних) компетентностей за спеціальністю. <p><i>Наукова складова</i> освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії передбачає здійснення власних науково-педагогічних досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді кваліфікаційної наукової роботи.</p> <p>Ця складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а позначається відповідними позиціями індивідуального плану наукової роботи аспіранта (здобувача) і є складовою програми підготовки доктора філософії.</p> <p>Особливістю наукової складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки є те, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> – окремі результати власних наукових досліджень аспіранти мають можливість впроваджувати під час педагогічної практики; – перелік і кількість вибіркового (фахових) дисципліни охоплює практично усі професійно-педагогічні студії. <p>Програма реалізується українською мовою, окремі її компоненти викладаються іноземними мовами. Передбачається можливість участі здобувачів у програмі академічної мобільності завдяки дистанційній формі організації освітнього процесу.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Доктор філософії зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки» може обіймати посади відповідно до Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010 із змінами, затвердженими наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18 серпня 2020 р. № 1574</p> <p>2310 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів 2310.2 Викладач закладу вищої освіти 2310.2 Асистент</p> <p>2351 Професіонали в галузі методів навчання 2351.1 Наукові співробітники (методи навчання) 2351.2 Інші професіонали в галузі методів навчання</p> <p>2359 Інші професіонали в галузі навчання 2359.1 Інші наукові співробітники в галузі навчання 2359.2 Інші професіонали в галузі навчання</p> <p>Місцями працевлаштування є організації, підпорядковані Міністерству освіти і науки України та іншим галузевим міністерствам: заклади вищої освіти різних форм власності, наукові установи, заклади післядипломної освіти.</p>
Академічні права випускників	<p>Можливість продовжувати освіту за науковим рівнем доктора наук, здобувати освіту на будь-яких інших рівнях, підвищувати кваліфікацію, займатися самоосвітньою діяльністю.</p>

5 – Викладання та оцінювання

Викладання та навчання	<p>Націлене на задоволення освітніх, наукових інтересів і потреб аспірантів, їхній професійно-особистісний розвиток (аналог студентоцентрованого навчання на третьому рівні освіти), проблемно орієнтоване навчання, поєднання навчання із проведенням науково-педагогічних досліджень, самостійну роботу із використанням джерел, що відображають останні науково-педагогічні досягнення, змішане навчання у форматах offline і online.</p> <p>Викладання проводиться з мультимедійним забезпеченням занять і самостійної роботи здобувачів освіти. Лекційні, практичні та лабораторні заняття передбачають застосування інтерактивних і цифрових технологій, різних форм індивідуальної та групової роботи.</p> <p>Заохочується залучення аспірантів до реалізації науково-дослідних тем кафедр, участі у наукових заходах різного рівня, публікації у фахових виданнях.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною накопичувальною кредитно-трансферною системою, котра передбачає оцінювання академічних досягнень аспірантів за всіма видами аудиторної та самостійної навчальної діяльності, практичної підготовки: вхідні, проміжні, поточні види контролю (тестування, усні та письмові відповіді на питання, співбесіди, презентації, есе, індивідуальні проекти, виступи на наукових заходах, участь у дискусіях, зокрема групових, інші види завдань), підсумкові контрольні заходи (екзамени в усній або письмовій формі, заліки, звіти із практики, презентації індивідуальних проектів) відповідно до визначених вимог і критеріїв.</p> <p>При оцінюванні результатів навчальної діяльності забезпечується дотримання принципів академічної доброчесності, політики і процедур об'єктивного оцінювання, запобігання плагіату та неетичної поведінки, уникнення конфліктних ситуацій, зворотний зв'язок зі здобувачами вищої освіти щодо оцінювання через участь у щосеместровому анонімному онлайн-опитуванні. Аспіранти мають право повторного складання заліків й екзаменів, оскарження їх результатів, повторного чи додаткового вивчення навчальних дисциплін відповідно до визначених процедур.</p> <p>Аспіранти вчасно інформуються про зміст, форму і реченець щодо проведення контрольних заходів з урахуванням наданих ними (як ключовими стейкхолдерами цієї освітньо-професійної програми) пропозицій.</p>

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК – Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми в галузі освітньо-педагогічної та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію науково-педагогічної діяльності, а також проводити власні науково-педагогічні розвідки, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.</p> <p>ЗК2. Здатність до системного і критичного мислення на основі цілісного наукового світогляду, етичних міркувань (мотивів), проявляючи толерантність та повагу до культурного різноманіття.</p> <p>ЗК3. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію, вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.</p> <p>ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення, верифікації й аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК6. Здатність до особистісного і професійного розвитку та самовдосконалення.</p> <p>ЗК7. Здатність до генерування нових та комплексних ідей (креативність) в галузі педагогічної та дослідницько-інноваційної діяльності, започаткування, планування, реалізації та коригування процесу ґрунтовного педагогічного пошуку з дотриманням нормативно-правових засад інтелектуальної власності.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності, сприяти розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах науково-педагогічної діяльності, діяти соціально відповідально.</p> <p>ЗК9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, мотивувати людей рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК10. Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у педагогічній діяльності та науково-педагогічних дослідженнях.</p> <p>ЗК11. Здатність демонструвати авторитетність, ініціативність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність у науково-педагогічній діяльності.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК1. Здатність до постійного опанування глибинних знань з освітніх, педагогічних наук (зокрема, концепцій, методик, технологій, форм, засобів науково-педагогічної діяльності), синтезу нових та комплексних ідей.</p> <p>СК2. Здатність застосовувати концептуальні та методологічні знання, зокрема методи, інструменти й технології педагогічної та наукової діяльності.</p>

- СК3. Здатність до розуміння теоретичних і прикладних педагогічних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему освіти.
- СК4. Здатність до оволодіння і використання категорійно-термінологічного апарату з досліджуваного наукового напрямку.
- СК5. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-цифрові та комунікаційні технології у педагогічній та науковій діяльності.
- СК6. Здатність ініціювати, обґрунтувати, розробляти і впроваджувати науково-освітні проекти, критично аналізувати, оцінювати й узагальнювати їх результати, готувати запити на отримання документів, що засвідчують право автора на твір (за необхідності).
- СК7. Здатність до оформлення результатів наукового пошуку відповідно до вимог академічного письма та їх оприлюднення у вигляді презентацій, звітів, статей, монографії.
- СК8. Здатність розробляти програму навчальної дисципліни або її складники, навчальні та методичні матеріали до них, оновлювати програму відповідно до вимог внутрішньої системи забезпечення якості.
- СК9. Здатність визначати мету, структурні компоненти освітньої програми, програмні результати навчання, переглядати й оновлювати освітню програму відповідно до вимог внутрішньої системи забезпечення якості, потреб стейкхолдерів, готувати матеріали до акредитації освітньої програми.
- СК10. Здатність консультувати студента щодо планування й реалізації творчою проекту, проаналізувати процес та результати реалізації проекту студентом, надавати рекомендації щодо його покращення.
- СК11. Здатність проектувати і проводити навчальні заняття, консультувати з предмета навчальної дисципліни, здійснювати індивідуальний супровід (наставництво, менторство) під час навчання та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і освітніх потреб студентів.
- СК12. Здатність розробляти критерії, обирати інструменти та здійснювати об'єктивне оцінювання результатів навчальної діяльності, надаючи здобувачам освіти рекомендації щодо покращення результатів навчання.
- СК13. Здатність до рефлексії у навчальній і науково-педагогічній діяльності для вдосконалення професійної майстерності, до безперервного професійного розвитку, зокрема застосовування у професійній діяльності наукових методів пізнання, інноваційних технологій, різноманітних підходів для вирішення науково-дослідницьких і практичних завдань організації освітнього процесу та надання методичної допомоги колегам на засадах партнерської взаємодії.

	СК14.Здатність готувати документи та матеріали до засідань кафедри, інших колегіальних органів, брати участь у нарадах, робочих групах, професійних об'єднаннях, планувати, організовувати і проводити освітні та наукові заходи.
7 – Програмні результати навчання	
ПРН1	Оперувати категорійно-термінологічним апаратом, основними концепціями, теоріями освітніх і педагогічних наук. Розуміти сутність теоретичних і практичних проблем в галузі Освіта / Педагогіка.
ПРН2	Виявляти актуальні проблеми в галузі освіти, обґрунтовувати їх теоретичне і практичне значення, визначати шляхи їх розв'язання, обираючи адекватний методологічний і технологічний інструментарій.
ПРН3	Планувати і організовувати проведення теоретичного й емпіричного науково-педагогічного дослідження, здійснювати пошук і відбір відповідних інформаційних джерел, аналізувати, структурувати й інтерпретувати виявлені факти, явища, процеси з обраної теми дослідження.
ПРН4	Продукувати нові ідеї, знання, способи діяльності в галузі Освіта / Педагогіка, узагальнювати і впроваджувати результати науково-педагогічного дослідження та оприлюднювати їх, дотримуючись принципів академічної доброчесності і норм авторського права.
ПРН5	Створювати різножанрові наукові тексти, забезпечувати ефективні академічні комунікації українською й іноземною мовами.
ПРН6	Виявляти тенденції розвитку освіти на різних історичних етапах, аналізувати сучасний стан освітніх і педагогічних наук, визначати шляхи їх поступу.
ПРН7	Використовувати сучасні методики, освітні, педагогічні і навчальні технології, технології змішаного (offline & online) навчання, засоби діагностики освітніх досягнень здобувачів вищої освіти.
ПРН8	Планувати, організовувати і реалізувати освітній процес відповідно до стандартів вищої освіти зі спеціальностей та нормативно-правових актів.
ПРН9	Створювати дидактичні матеріали і навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів освітньо-професійних і освітньо-наукових програм підготовки фахівців у закладах вищої освіти.
ПРН10	Використовувати новітні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у науково-педагогічних дослідженнях і педагогічній діяльності.
ПРН11	Розробляти та впроваджувати (автономно і в командах) освітньо-наукові проекти, здійснювати управління ними.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Склад проектної групи освітньо-наукової програми, професорсько-викладацький персонал, що задіяний у процесі викладання навчальних дисциплін за освітньо-науковою програмою, відповідає вимогам до провадження освітньої діяльності на третьому (доктор філософії) рівні вищої освіти. Реалізація програми на 100% забезпечується науково-педагогічними працівниками з науковими ступенями та вченими званнями, які мають достатній досвід науково-педагогічної діяльності, належний рівень наукової та

	<p>професійної активності.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники проходять підвищення кваліфікації, беруть участь у стажуваннях, у тому числі закордонних.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Для реалізації освітньо-наукової програми створено необхідну інфраструктуру, що являє собою сучасне предметно-просторове освітнє середовище, яке охоплює: аудиторії для проведення лекційних і практичних занять, консультацій, комп'ютерні класи, Науково-методичну майстерню сучасних освітніх технологій, Науково-методичний центр педагогічної майстерності, Науково-консультаційний центр «Освіта і розвиток без обмежень», актову залу, комп'ютеризовані читальні зали з бібліотечним фондом для самостійної роботи здобувачів освіти, спортивну залу, тренажерну залу за місцем навчання здобувачів освіти.</p> <p>Навчальні приміщення забезпечені зручними навчальними меблями й обладнані інтерактивними смарт-дошками, LED-телевізорами, моторизованими екранами, проекторами, акустичними системами, системами кондиціонування повітря, системами протипожежної безпеки і відеоспостереження. Усі навчальні приміщення і читальні зали мають точки бездротового доступу до мережі Інтернет.</p> <p>Здобувачам освіти – особам з інвалідністю, забезпечено доступ до навчальних приміщень, спеціальних санітарних кімнат. Для осіб з дітьми створено ігрову кімнату.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – мають вільний доступ до е-каталогу репозитарію навчальних і наукових видань, зарубіжних, зокрема англомовних публікацій, бібліометричних баз даних. Науково-методичне забезпечення охоплює робочі програми навчальних дисциплін, силабуси, а також інші матеріали, підготовлені викладачами.</p> <p>За необхідності впровадження змішаного навчання для кожного освітнього компонента створюється Google Classroom.</p> <p>Для вільного вибору здобувачами освіти галузевих і міжгалузевих навчальних дисциплін (освітніх компонентів) розроблено і розміщено на офіційному сайті навчально-наукового інституту педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва каталог вибіркових навчальних дисциплін та силабусів до них.</p> <p>Для дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності створено веб-сторінку із зовнішніми і локальними матеріалами, контактною інформацією про осіб, відповідальних за перевірку авторських текстів (статей, розділів дисертацій) засобами програмного забезпечення Unicheck на наявність текстових запозичень.</p> <p>До всіх інформаційних матеріалів забезпечено вільний доступ учасників освітнього процесу і зовнішніх стейкхолдерів: офіційний сайт ЧНУ (https://www.cdu.edu.ua) та офіційний сайт ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва (http://pedosvita.univer.ck.ua/) містять інформацію про освітньо-наукові програми, навчальні плани, навчальну, наукову і педагогічну діяльність, правила прийому до аспірантури, сервіси для здобувачів освіти, контакти відповідальних осіб.</p>

	<p>Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – мають доступ до:</p> <ul style="list-style-type: none"> – електронного університету: https://ds.cdu.edu.ua/; – електронної бібліотеки: https://biblioteka.cdu.edu.ua/index.php; – e-репозитарію навчальних і наукових видань за спеціальністю: http://eprints.cdu.edu.ua/; – наукової бібліотеки, читального залу навчального корпусу; – фахового педагогічного видання категорії Б «Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія Педагогічні науки»: https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/index; – хмарних сервісів Microsoft; – матеріалів з популяризації академічного письма і академічної доброчесності: http://pedosvita.cdu.edu.ua/?page_id=559; – презентаційних матеріалів щодо підготовки та захисту дисертації. <p>Наукова бібліотека університету надає безкоштовний доступ до ресурсів наукових баз даних Scopus та Web of Science Core Collection, репозитаріїв, цифрових літературних архівів, електронного фонду Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка докторів філософії здійснюється за кредитно-трансферною системою (обсяг 1 кредиту – 30 год.), що дає змогу забезпечити мобільність аспірантів в Україні та за її межами.
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Можливість участі у міжнародних освітніх проектах «Erasmus+» та «Horizon Europe 2021–2027», стипендіальних програмах «Stipendium Hungaricum» та «DAAD Україна» для аспірантів і науковців і молодих викладачів.</p> <p>На основі двосторонніх договорів між Черкаським національним університетом імені Богдана Хмельницького та навчальними закладами країн-партнерів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> Варненського університету менеджменту (Болгарія); Університету Томпсон Ріверс (Канада); Міжнародного університету LCC (м. Клайпеда, Литва); Гуманітарно-природничого університету імені Яна Длугоша в Ченстохові (Польща); Вищої лінгвістичної школи в Ченстохові (Польща); Університету Humanitas (м. Сосновець, Польща); Народної академії Яна Гуса (м. Прага, Чехія) та ін. <p>уможливлується наукова кредитна мобільність майбутніх докторів філософії. Індивідуальна академічна мобільність може здійснюватися через участь у грантових програмах.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Проводиться відповідно до угод про співпрацю та угод про надання освітніх послуг здобувачам освіти із зарубіжних країн.

2. Перелік освітніх компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Освітня програма передбачає освітні компоненти двох видів: обов'язкові та вільного вибору аспірантів відповідно до їх наукових інтересів.

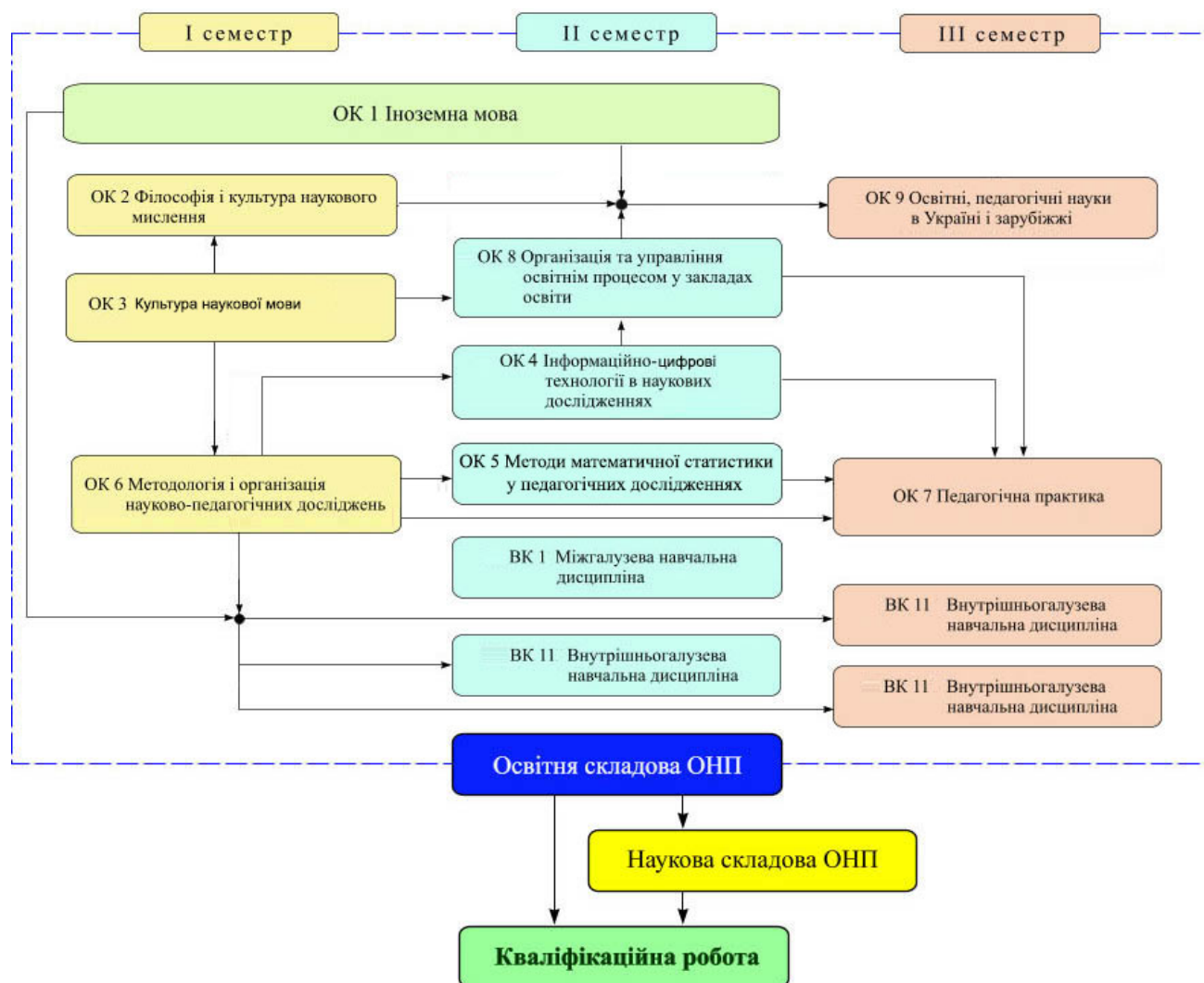
2.1. Перелік освітніх компонентів ОНП

Код н/д	Освітні компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, практики, атестація)	Семестр	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. ОBOB'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП				
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
OK1	Іноземна мова	1, 2	6	залік, екзамен
OK2	Філософія і культура наукового мислення	1	4	екзамен
OK3	Культура наукової мови	1	3	залік
OK4	Інформаційно-цифрові технології в наукових дослідженнях	2	3	залік
Разом			16	
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ				
OK5	Методи математичної статистики у педагогічних дослідженнях	2	3	залік
OK6	Методологія і організація науково-педагогічних досліджень	1	3	екзамен
OK7	Педагогічна практика	3	4	залік
OK8	Організація та управління освітнім процесом у закладах вищої освіти	2	3	залік
OK9	Освітні, педагогічні науки в Україні і зарубіжжі	3	4	екзамен
Разом			17	
Загальний обсяг обов'язкових компонент			33 (73%)	
2. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП				
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ				
BK1-10	Міжгалузєва навчальна дисципліна	2	3	залік
Разом			3 (7,5%)	
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ				
BK11-1	Соціокультурні детермінанти розвитку освіти	2/3	3	залік
BK11-2	Методологічні проблеми історико-педагогічних досліджень	2/3	3	залік
BK11-3	Дидактичні проблеми формування фахових компетентностей у ЗВО	2/3	3	залік
BK11-4	Інформаційні технології і засоби дистанційного навчання у ЗВО	2/3	3	залік
BK11-5	Сучасні методи, інструменти і технології педагогічної діяльності	2/3	3	залік
BK11-6	Тенденції розвитку неформальної та інформальної освіти в Україні	2/3	3	залік
BK11-7	Моделювання педагогічних процесів і	2/3	3	залік

Код н/д	Освітні компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, практики, атестація)	Семестр	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
	систем			
BK11-8	Теорія і методика виховної роботи у ЗВО	2/3	3	залік
BK11-9	Нормативно-правове регулювання освітньої діяльності в Україні	2/3	3	залік
BK11-10	Методи порівняльно-педагогічних досліджень	2/3	3	залік
BK11-11	Здоров'язбережувальні технології у ЗВО	2/3	3	залік
BK11-12	Історія розвитку і сучасний стан педагогічних наук	2/3	3	залік
BK11-13	Управління освітньо-науковими проєктами	2/3	3	залік
Разом			9 (20%)	
Загальний обсяг вибіркового компонент			12 (27%)	
Загальний обсяг освітньої програми			45	

*за бажанням аспірантів

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми

Примітки.

- OK1–OK4 – обов'язкові компоненти циклу загальної підготовки.
- OK5–OK9 – обов'язкові компоненти циклу професійної підготовки.
- BK I – вибірковий компонент циклу загальної підготовки.
- BK II – вибірковий компонент циклу професійної підготовки.

3. Наукова складова ОНП

Наукова складова освітньо-наукової програми формується у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною його індивідуального плану. Індивідуальний план наукової роботи погоджується з науковим керівником. У цьому документі зазначаються зміст, форма й терміни запланованих до виконаних аспірантом заходів, на підставі чого здійснюється його проміжна атестація кафедрою.

Науковий складник ОНП покликаний сприяти формуванню в здобувача сукупності здатностей, які дадуть змогу самостійно здійснювати дослідження предмету наукового пошуку через системне й комплексне вивчення об'єкта для отримання інноваційних теоретичних і практичних здобутків, удосконалення й подальшого розвитку вже досягнутого на основі використання наукових методів, підходів, принципів, інструментів і засобів.

Аспіранти мають набути вмінь визначати й аналізувати цілі, зміст і принципи дослідження; активізувати фонові знання дослідницької діяльності; виявляти здатність до гіпотетичного та критичного мислення, генерування нових ідей; застосування різних методів активізації пізнавальної діяльності; здійснювати самостійний контекстний пошук джерел, опрацьовувати їх та використовувати у науково-дослідницькій роботі; організовувати й проводити експериментальне дослідження.

Для написання дисертації аспіранти мають оперувати номенклатурою наукового дослідження; коректно формулювати наукову проблему та дослідницькі завдання, визначати актуальність та новизну наукової роботи; відбирати, порівнювати, зіставляти необхідну інформацію й фактичний матеріал для підготовки та проведення дослідження відповідно до поставленої мети й визначених завдань; аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати ознаки об'єкта дослідження; відшукувати зв'язок із уже відомими фактами, положеннями; вибудовувати етапи доказовості, логіку покрокових дій; розглядати проблему дослідження цілісно; комбінувати відомі методи та способи реалізації завдань; установлювати причинно-наслідкові зв'язки; мислити евристично, самостійно; формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження; аналізувати й порівнювати результати пошуків із працями вітчизняних та іноземних дослідників з обраної теми; формулювати й обґрунтовувати/спростовувати гіпотези дослідження; прогнозувати його результати; опрацьовувати одержані результати, аналізувати й переосмислювати їх, корелюючи із сучасними науковими даними; оцінювати перспективи розвитку досліджень; представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, тез і доповідей на конференціях, статей, оформлених згідно з вимогами; реалізовувати наукову комунікацію в письмовій та усній формах.

За період навчання за ОНП здобувачі освіти мають опанувати розвинені стратегії планування, проведення й реалізації власного дослідження.

Науковий складник ОНП передбачає безпосередню роботу аспіранта над дисертацією, підготовку виступів на наукових семінарах, написання наукових статей і тез доповідей на конференціях, публікацій у міжнародних і вітчизняних виданнях та інші види наукової діяльності, де аспірант реалізує набуті знання, навички й уміння. Робота над дисертацією охоплює такі етапи:

№	Види діяльності	Форма звітності	
		Усна	Письмова
1	Створення та опрацювання джерельної бази		+
2	Підготовка та презентація розширеного плану дисертації	+	+
3	Участь у наукових семінарах	+	+
4	Підготовка наукових публікацій		+
5	Участь у конференціях	+	+
6	Піврічна атестація на кафедрі	+	+
7	Річна атестація на кафедрі	+	+
8	Робота над текстом дисертації		+
9	Підсумкове обговорення результатів наукового пошуку на кафедрі із презентацією детального звіту про проведену роботу	+	+
10	Обговорення наукових результатів, оформлених аспірантом у вигляді дисертації на науковому семінарі ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва і рекомендація дисертації до захисту в постійно діючій / разовій спеціалізованій вченій раді	+	+
11	Публічний захист дисертації	+	+

Наукова підготовка аспірантів реалізується у межах виконання кафедральних науково-дослідних робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ.

Наукові дослідження аспірантів мають бути узгоджені з напрямами досліджень наукових керівників відповідно до додатку 1.

4. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється на підставі публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді. Обов'язковою умовою рекомендації дисертації до захисту є успішне виконання аспірантом індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи та позитивний висновок про здобуті ним наукові результати на науковому семінарі ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Процедура перевірки на плагіат визначається Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Порядок та вимоги до оприлюднення визначаються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, зокрема на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу має бути оприлюднена дисертація цілком як і супровідні матеріали.

Форма проведення підсумкової атестації аспірантів (захист дисертації) визначається Порядком присудження наукових ступенів та іншими нормативно-правовими документами.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей (ЗК, СК) компонентам (ОК) освітньо-професійної програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9
ЗК1				+	+	+	+	+	+
ЗК2		+		+	+	+	+	+	+
ЗК3	+		+		+	+			+
ЗК4	+		+	+	+		+		+
ЗК5				+	+			+	+
ЗК6	+	+	+		+	+	+		+
ЗК7			+	+			+	+	
ЗК8				+	+			+	
ЗК9		+					+		
ЗК10	+				+	+	+	+	+
ЗК11			+		+		+		
СК1	+				+	+	+	+	+
СК2			+	+	+	+			+
СК3			+	+	+	+		+	+
СК4			+	+	+	+			+
СК5	+			+	+	+		+	+
СК6	+	+	+	+		+		+	+
СК7	+	+	+	+	+	+			+
СК8				+	+			+	
СК9		+						+	
СК10	+	+	+	+				+	+
СК11	+			+			+	+	+
СК12				+				+	+
СК13	+	+	+	+	+	+	+	+	+
СК14	+	+	+	+	+	+		+	+

6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами (ОК) освітньо-професійної програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9
ПРН1	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН2	+	+	+	+	+	+		+	
ПРН3	+	+	+	+	+	+	+		+
ПРН4	+	+	+	+	+	+		+	
ПРН5	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН6	+	+	+	+	+	+		+	+
ПРН7	+	+	+	+		+	+	+	+
ПРН8	+			+			+	+	
ПРН9	+			+			+	+	
ПРН10	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН11	+	+	+	+	+	+		+	+

НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 11.10.2017 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>.
5. Національна рамка кваліфікацій: Затверджено Постановою КМ України 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
6. Концепція розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН від 1 липня 2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf>.
7. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 283 від 03.04.2019, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>.
8. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів: Постанова Кабінету міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text>.
9. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: затв. наказом Міністерства освіти і науки України 15 травня 2024 року № 686. URL: <https://mail.google.com/mail/u/0?ui=2&ik=6359da9033&attid=0.1&permmsgid=msg-f:1806533675752282804&th=191218ce81fedab4&view=att&disp=inline&realattid=191187ec72ce930cfde1/>.
10. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Затверджено постановою Кабінету міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>.
11. Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Затверджено постановою Кабінету міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 674 від 27.09.2016, № 53 від 01.02.2017, № 762 від 07.07.2021, № 1392 від 16.12.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>.
12. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 347 від 10.05.2018, № 180 від 03.03.2020, № 365 від 24.03.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>.
13. Національний класифікатор України «Класифікатор професій ДК 003:2010» (Із змінами в редакції Наказу Міністерства економіки № 5573 від 29 грудня 2022 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.

14. Про примірний зразок освітньо-професійної програми: лист МОН України від 28.04.2017 р. № 1/9-239. URL: <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/01/Зразок-освітньої-програми-рекомендації-МОН-України.pdf>.

15. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx.

16. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»: Затверджено наказом Мінекономіки 23.03.2021 р. № 610. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_V_ukladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf.

17. Про затвердження стандарту вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 р. № 520. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/05/17/011.Osvitni.ped.nauky.mahistr_17.06.docx.

18. Дублінська модель універсальних характеристик компетенцій (Дублінські дескриптори) / Узагальнення і перекл. В.І. Сазик. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/dosl_univ_nauky/dublin_descr.pdf

19. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/Кодекс-академічної-доброчесності..pdf>.

20. Проект Закону «Про академічну доброчесність»: Додаток 3 до протоколу від 30.08.2022 №13(18) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Додаток-3.-Проект-ЗУ-Про-академічну-доброчесність_липень2022.pdf

21. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ЦС, 2015. 32 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

22. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників: Затверджено наказом МОН від 30.10.2020 року № 1341. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5fd/8e5/df0/5fd8e5df039fc332033916.pdf>.

НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВИХ КЕРІВНИКІВ

№ з/п	ПІБ потенційного наукового керівника	Наукова ступінь, вчене звання	Сфера наукових інтересів	Тематика дисертацій аспірантів
1	Лодатко Євген Олександрович	доктор педагогічних наук, професор	Професійна (фахова) підготовка майбутнього викладача ЗВО/учителя. Моделювання педагогічних процесів і систем	Формування акмеологічної компетентності майбутніх керівників освітніх закладів в системі магістерської підготовки Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів трудового навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх підприємців в умовах змішаної форми організації освітнього процесу Формування у майбутніх учителів математичних вмінь використовувати засоби комп'ютерної візуалізації у професійній діяльності
2.	Артюшенко Андрій Олександрович	доктор педагогічних наук, професор	Теорія і методика виховання	Виховання у молодших підлітків морально-вольових якостей в процесі занять фізичною культурою. Формування особистісної мобільності підлітків у процесі навчально-фізкультурної діяльності Формування особистісної рішучості та впевненості у дітей молодшого шкільного віку у процесі навчально-тренувальної діяльності
3.	Гриценко Валерій Григорович	доктор педагогічних наук, доцент	Фахова підготовка майбутніх ІТ-фахівців Інформатично-цифрова підготовка (компетентність) фахівців у ЗВО	Використання інтерактивних цифрових засобів візуалізації для проектування навчального середовища у закладі середньої освіти Підготовка майбутніх ІТ фахівців до використання мови програмування Elixir

№ з/п	ПІБ потенційного наукового керівника	Наукова ступінь, вчене звання	Сфера наукових інтересів	Тематика дисертацій аспірантів
				<p>Аналітична платформа KNIME як засіб формування професійних компетентностей фахівців зі сталого розвитку</p> <p>Підготовка фахівців фінансових технологій до використання мови програмування Python у професійній діяльності</p>
5.	Десятов Тимофій Михайлович	доктор педагогічних наук, професор	<p>Тенденції розвитку освіти в Україні і зарубіжжі.</p> <p>Компаративна педагогіка</p>	<p>Промоція закладу вищої освіти: європейський досвід і практика реалізації в Україні.</p> <p>Формування медіа компетентності у майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності</p> <p>Формування крос культурної компетентності у майбутніх арт-менеджерів</p> <p>Розвиток професійної креативності майбутніх фахівців із інженерії</p> <p>Формування інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії в закладах вищої освіти</p>
6.	Зорочкіна Тетяна Сергіївна	докторка педагогічних наук, професорка	<p>Історико-педагогічні студії</p> <p>Фахова підготовка майбутніх учителів початкової школи.</p>	<p>Організаційно-методична підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації елементів STEM-освіти</p>

№ з/п	ПІБ потенційного наукового керівника	Наукова ступінь, вчене звання	Сфера наукових інтересів	Тематика дисертацій аспірантів
7	Ткаченко Вадим Володимирович	кандидат педагогічних наук, доцент	Здоров'язбережувальні технології у ЗВО	<p>Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін на основі міждисциплінарного підходу</p> <p>Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до використання здоров'язбережувальних технологій у закладах вищої освіти</p>
8	Демиденко Тетяна Миколаївна	кандидатка педагогічних наук, доцентка	Підготовка фахівців до соціальної роботи	<p>Інтерактивні технології формування soft skills у майбутніх фахівців соціальної сфери</p> <p>Формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери</p>
9	Мовчан Валентина Іванівна	кандидатка педагогічних наук, доцентка	Виховна складова фахової підготовки майбутнього вчителя	Формування національної ідентичності в дітей молодшого шкільного віку засобами козацької педагогіки